

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра економіки та менеджменту

Стахів І. М.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

„Стратегічний менеджмент”

галузь знань 07 „Адміністрування та менеджмент”

спеціальності 073 „Менеджмент”

рівень вищої освіти – бакалавр

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри

економіки та менеджменту

від 10.12.2020 протокол №5

Зав. каф _____ Павленчик Н.Ф.

Методичні вказівки до проведення семінарських занять з дисципліни «Стратегічний менеджмент» для студентів спеціалізації 073 Менеджмент

VIII с. (денна форма навчання)

Розробник: к.е.н. Стахів І.М. ©

Вступ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Стратегічний менеджмент» є вивчення теоретичних концепцій стратегічного управління, методології та методик розробки та реалізації стратегій підприємства.

Стратегічний менеджмент – це найважливіша складова життя сучасного ділового світу. Світовий досвід показав, що стратегічний підхід до керування підприємством має багато переваг. Обрана стратегія дає змогу підприємству чітко визначати свої завдання, націлює керівників на перспективне мислення, веде до чіткої координації зусиль, що починаються з персоналу, сприяє підготовленості організації до раптових змін і криз.

Ринкові умови господарювання нагально вимагають адекватної системи управління підприємством. У сучасних умовах велика частина підприємств має потребу у визначенні свого місця на ринку, у знаходженні цільового сегменту на цьому ринку, у виявленні перспективних і безперспективних товарів і послуг, їх диференціації в умовах ринку, у відповідному позиціонуванні товарів і послуг на ринку та у свідомості споживачів, у визначенні конкурентних стратегій роботи на ринку і т.д.

Метою викладання навчальної дисципліни «Стратегічний менеджмент» є формування системи теоретичних знань з питань стратегічного управління підприємством, методики розробки стратегій

розвитку підприємства, набуття практичних вмінь і навичок використання інструментів стратегічного менеджменту в діяльності підприємств.

Основні завдання вивчення дисципліни «Стратегічний менеджмент»:

вивчити завдання і технологічний процес стратегічного управління, розглянути основи аналізу галузевої конкуренції і внутрішнього середовища підприємства, вивчити процес формування та реалізація стратегій управління підприємством, вивчити сутність та сфери стратегічного маркетингу, вплив маркетингового середовища на стратегічну діяльність підприємств.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні **знати**:

- історію виникнення та переваги стратегічного управління;
- сфери використання і відмінності концепцій стратегічного менеджменту;
- основні методологічні підходи до стратегічного менеджменту;
- особливості аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємств;
- основні підходи до формування та реалізації стратегій підприємствами;
- особливості різних теоретичних підходів до розроблення загальної стратегічної доктрини різних суб'єктів підприємництва відповідно до специфіки цільових ринків підприємства, а також складу необхідних для її реалізації функціональних стратегій менеджменту.

Вміти:

- визначати місію, мету і стратегію підприємств;
- складати стратегічні плани розвитку підприємств;

- здійснювати аналіз маркетингового середовища підприємств;
- орієнтуватися на ринку серед конкурентів;
- використовувати отримані знання на практиці у сфері управління ринковими процесами, їх регулювання та дослідження;
- визначати стратегічні цілі управління діяльністю організації з урахуванням основного виду її економічної діяльності;
- здійснювати стратегічну діагностику в процесі прийняття стратегічних рішень;
- будувати конкурентну карту ринку, виділяти ключові фактори успіху та розвивати конкурентні переваги підприємства;
- визначати конкурентоспроможність підприємства, його товарів / послуг, місткість ринку та проводити стратегічне планування діяльності на ринку;
- застосовувати різні методи та інструментарій стратегічного менеджменту для прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень;
- ідентифікувати агентів стратегічних змін в організації та визначати шляхи подолання опору змінам;
- проводити аналіз та розробляти заходи щодо удосконалення організаційної структури і культури в процесі стратегічного менеджменту організацією;
- оцінювати ризики реалізації альтернативних стратегічних рішень;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год. / 3 кредити ECTS.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>073 Менеджмент</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 90		8-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Рівень вищої освіти: бакалавр	20 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		50 год.
		Індивідуальні завдання: -
Вид контролю: залік		

Статус дисципліни: обов'язкова.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усь ого	у тому числі				
Л		С	П	Л аб	с.р	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Природа стратегічних рішень. Характеристика стратегічного управління.						
Тема 1. Зовнішнє середовище стратегічних змін	9	2	2	-	-	5
Тема 2. Природа стратегічних рішень і стратегічне управління.	9	2	2	-	-	5
Тема 3. Конкурентне оточення організації та прогнозування його змін	9	2	2	-	-	5
Тема 4. Аналіз організаційних ресурсів	9	2	2	-	-	5
Тема 5. Стейкхолдери та владні відносини в стратегічному управлінні	9	2	2	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1	45	10	10	-	-	25
Змістовий модуль 2. Характеристика стратегій						
Тема 6. Стратегії зростання	9	2	2	-	-	5
Тема 7. Стратегії міжнародного розвитку корпорацій	9	2	2	-	-	5
Тема 8. Оцінка стратегій та їх здійсненості	9	2	2	-	-	5
Тема 9. Стратегії організаційних змін	9	2	2	-	-	5
Тема 10. Стратегічний менеджмент в некомерційних організаціях	9	2	2			5
Разом за змістовним модулем 2	45	10	10	-	-	25
<i>Разом</i>	90	20	20	-	-	50

Семінарське заняття № 1

Тема: Зовнішнє середовище стратегічних змін

Мета: Виявити знання студентів щодо розуміння сутності зовнішнього середовища та його факторів.

План

Впродовж двох годин обговорюються наступні питання:

1. Розуміння зовнішнього середовища організації.
2. Аналіз факторів зовнішнього середовища (політичні і правові, соціальні і культурні, економічні, технологічні).
3. Аналіз організаційної невизначеності середовища.
4. Менеджмент в умовах невизначеності зовнішнього середовища (внутрішні і зовнішні стратегії).

Семінарське заняття № 2

Тема: Природа стратегічних рішень і стратегічне управління.

Мета: розкриття студентами сутності організації, її цілей та задач, уміння охарактеризувати складові стратегічного управління.

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Стратегічна установка - місія організації.
2. Ключові цілі і задачі організації.
3. Природа стратегічних рішень.
4. Прийняття стратегічних рішень.
5. Складові стратегічного управління.

Семінарське заняття № 3

Тема: Конкурентне оточення організації та прогнозування його змін

Мета: Дати характеристику технології прийняття управлінських рішень. Перевірити знання студентів із розуміння етапів прийняття управлінських рішень.

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Структурний аналіз конкурентного оточення організації.
2. Влада покупців і потачальників.
3. Аналіз витрат конкурентів.
4. Стратегічний груповий аналіз.
5. Загальні конкурентні стратегії.

Семінарське заняття № 4

Тема: Аналіз організаційних ресурсів

Мета: перевірка засвоєння матеріалу студентами по темі: аналіз організаційних ресурсів.

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Компоненти внутрішнього аналізу.
2. Стратегічна значущість ключових елементів організації.
3. Етапи процесу оцінки переваг і недоліків.
4. Використання ресурсів.

Семінарське заняття № 5

Тема: Стейкхолдери та владні відносини в стратегічному управлінні

Мета: обговорення та закріплення знань у студентів з розуміння студентами ролі стейкхолдерів у стратегічному управлінні.

План

Впродовж години обговорюються такі питання:

1. Стейкхолдери або групи впливу.
2. Управління стейкхолдерами та співпраця з ними.
3. Стратегічне партнерство.
4. Вплив стейкхолдерів на стратегічний процес.
5. Сутність і джерела влади в стратегічному процесі.
6. Використання влади при прийнятті стратегічних рішень.

Впродовж наступної години відбувається контроль по змістовному модулі № 1 «Природа стратегічних рішень. Характеристика стратегічного управління».

Семінарське заняття № 6

Тема: Стратегії зростання

Мета: детальне розкриття студентами питань, які виносяться на семінарське заняття.

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Можливі напрямки зростання.
2. Вибір стратегічних альтернатив.
3. Зростання за рахунок внутрішніх коштів.
4. Типи стратегій внутрішнього зростання.
5. Зростання за рахунок внутрішніх коштів.
6. Проблеми при диверсифікації та придбання.

Семінарське заняття № 7

Тема: Стратегії міжнародного розвитку корпорацій

Мета: виявити знання студентів щодо розуміння стратегій міжнародного розвитку.

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Причини вибору міжнародних стратегій.
2. Напрями міжнародного стратегічного розвитку.
3. Міжнародні стратегії і фінансове планування.

Семінарське заняття № 8

Тема: Оцінка стратегій та їх здійсненості

Мета: розкриття студентами поняття оцінки стратегії, критеріїв оцінки та вміння аналізувати вибір стратегій.

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Сутність оцінки стратегії.
2. Критерії оцінки.
3. Оцінка стратегічної логіки варіантів.
4. Аналіз віддачі від стратегії.
5. Методи вибору відповідної стратегії.

Семінарське заняття № 9

Тема: Стратегії організаційних змін

Мета: охарактеризувати запропоновані питання

План

Впродовж двох годин обговорюються такі питання:

1. Подолання опору змінам.
2. Стратегії здійснення змін.
3. Стратегічний континуум.
4. Вибір стратегії.

5. Ситуаційні фактори.
6. Вигоди для менеджерів.

Семінарське заняття № 10

Тема: Стратегічний менеджмент в некомерційних організаціях

Мета: обговорення сутності та необхідності стратегічного менеджменту в некомерційних організаціях.

План

Впродовж годин розриття студентами таких питань:

1. Некомерційні організації.
2. Фінансування некомерційних організацій та проблеми розробки стратегій.
3. Структура влади в некомерційних організаціях.
4. Особливості стратегічного менеджменту в некомерційних організаціях.
5. Стратегії здійснення муніципальних реформ.

Впродовж наступної години відбувається контроль по змістовному модулі № 2 «Характеристика стратегій».

Рекомендована література

Основна:

1. Аванесова Н. Е. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади: монографія / Н. Е. Аванесова, О. В. Марченко; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. – Харків: Щедра садиба плюс, 2015. – 195 с.
2. Євтушевський В. А. Стратегія корпоративного управління / В. А. Євтушевський, К. В. Ковальська, Н. В. Бутенко. – К.: Знання, 2015. – 287 с.

3. Винокуров В.А. Организация стратегического управления на предприятии / В.А. Винокуров. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2015. – 270 с.
4. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент. /Р.А. Фатхутдинов. – М.: ЗАО «Бизнес-школа», 2015. – 275 с.
5. Экономическая стратегия фирмы / Под ред. А.П. Градова. – СПб.: Специальная литература, 2015. – 237 с.

Допоміжна:

1. Ефективність стратегічного управління підприємствами: сучасні проблеми та перспективи їх вирішення : монографія / [В. П. Мікловда та ін.]; Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т», Вищ. навч. закл. Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 231 с.
2. Довгань Л.Є. Стратегічне управління: [навч. посіб.] / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай, Л.П. Артеменко. – 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2011. – 440 с.
3. Економіка підприємств : підручник. / Ф. В. Горбонос, Г. В. Черевко, А.О. Павленчик, Н. Ф. Павленчик. – Київ : Знання, 2010. – 463 с.
4. Захарченко В. І. Розвиток стратегічних підходів до управління підприємством у нестабільних умовах: колект. моногр. / [В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, О. В. Балахонова та ін.]; під ред. В. І. Захарченко; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Донецьк: НОУЛПДЖ. Донец. від-ня, 2014. – 187 с.
5. Маркетинговий менеджмент конкурентоспроможності підприємства: стратегічний підхід та системні рішення: монографія / [О. В. Кендюхов та ін.]; за заг. ред. О. В. Кендюхова; Донец. нац. техн. ун-т, Каф. стратег. упр. екон. розвитком. – Донецьк : Схід. вид. дім, 2014. – 201 с.
6. Боярко І. М. Стратегічне фінансове управління підприємством: монографія / [І. М. Боярко та ін.]. – Суми: Університетська книга, 2014.– 175 с.
7. Павлова В. А. Стратегічне управління ресурсним потенціалом: концепція, механізм, стратегія: монографія / В. А. Павлова, О. В. Кузьменко, Л. А. Гончар; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ: Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2014. – 150 с.
8. Герасимчук З. В. Стратегічне управління сталим розвитком міст: теорія, методологія, практика: монографія / З. В. Герасимчук, О. В. Середа; Луц. нац. техн. ун-т. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 274 с.
9. Аакер Д.А. Стратегическое рыночное управление. / Д.А.Аакер. – СПб.: Питер, 2002. –544 с.
10. Виханский О.С. Менеджмент: Учебник. / О.С. Виханский, А.И. Наумов . - 3-е изд. - М: Гардарики, 2003. - 528 с.
11. Виханский О.С. Стратегическое управление. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Экономист, 2004. - 296 с.

12. Зайцев Л.Г. Стратегический менеджмент. / Л.Г. Зайцев, М.И. Соколова. – М.: Экономист, 2003.
13. Зуб А.Т. Стратегический менеджмент. Теория и практика: Учебник. / А.Т. Зуб. - М: Аспект Пресс, 2002. - 415 с.
14. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: підручник / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – 2-ге вид., виправл., доповн. – К.: Академвидав, 2007. – 464 с.
15. Міщенко А.П. Стратегічне управління. / А.П. Міщенко. – К.: ЦУЛ, 2004.
16. Немцов В.Д. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / В.Д. Немцов, Л.Є. Довгань. - К.:Тов. УВПК "Екс об", 2002. - 560 с.
17. Осовська Г.В. Стратегічний менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.В. Осовська, О.Л. Ішук, І.В. Жалінська. - К.: Кондор;2003. - 194с.
18. Павленчик Н. Экономико-социальные предпосылки деятельности менеджеров в области гостеприимства / Н. Павленчик // Актуальные проблемы правовых, экономических и гуманитарных наук : материалы IX Междунар. науч.-практ. конф. профессорско-преподавательского состава, аспирантов, магистрантов и студентов (Минск, 9 апреля 2019 г.). – Минск, 2019. – Ч. 2. – С. 136–137.
19. Писаревський І.М., Тищенко О.М., Покогодна М.М., Петрова Н.Б. Стратегічний менеджмент Підручник. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 287 с.
20. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: навч. посіб. / К.І. Редченко. - 2-е вид., допов. - Л.: Новий Світ-2000; Альтаїр-2002, 2003. - 272 с.